Neasmenuojamosios veiksmažodžio formos

Šios formos **nekaitomos asmenimis**. Sakome **aš skaitau, tu skaitai**, o žodis **skaityti** lieka toks pat: **aš noriu skaityti, tu nori skaityti**.

Forma	Kaip atpažinti	Pavyzdys sakinyje
Bendratis	Pavadina veiksmą. **Ką daryti?** Atpažink **-ti** arba **-tis**.	Milda nori skaity**ti** knygą.
Dalyvis	Gali nusakyti ypatybę, susijusią su veiksmu. **Koks? Kokia?**	**Skaitanti** mergaitė nusišypsojo.
Pusdalyvis	Tas pats veikėjas tuo pat metu atlieka du veiksmus. Atpažink **-dam-**.	Milda skaity**dama** nusišypsojo.
Padalyvis	Gali reikšti kito veikėjo veiksmą arba savaime vykstantį reiškinį. Pvz., skaita**nt**, skaič**ius**.	Mildai **skaitant**, Lukas piešė. **Temstant** grįžome namo.

Kaip atskirti tris panašias formas

Dalyvis → Apibūdina mergaitę. **Kokia mergaitė?** Skaitanti.

Pusdalyvis → Veikėjas tas pats. **Milda** ir skaitė, ir šypsojosi.

Padalyvis → Veikėjai skirtingi. **Milda** skaitė, o **Lukas** piešė.

Pusdalyvio formos

berniukas skaity**damas** · mergaitė skaity**dama**
berniukai skaity**dami** · mergaitės skaity**damos**

Kai tas pats veikėjas vieną veiksmą atlieka anksčiau už kitą, tinka būtojo kartinio laiko dalyvis. **Perskaičiusi** žinutę, Milda nusišypsojo.

Dalyvio ir padalyvio laikai

Veikiamasis dalyvis apibūdina veikėją, kuris pats atlieka veiksmą.
Skaitantis mokinys → mokinys skaito.

Neveikiamasis dalyvis gali apibūdinti daiktą, kurį veikia kas nors kitas.
Skaitoma knyga → kas nors skaito knygą.

Laikas	Veikiamasis dalyvis	Neveikiamasis dalyvis	Padalyvis
Esamasis	skaitantis	skaitomas	skaitant
Būtasis kartinis*	skaitęs	skaitytas	skaičius
Būtasis dažninis	skaitydavęs	—	skaitydavus
Būsimasis	skaitysiantis	skaitysimas	skaitysiant

* Neveikiamųjų dalyvių laikas vadinamas būtuoju.

Dalyvis kaitomas giminėmis, skaičiais ir linksniais. Palygink: skaitantis mokinys, skaitanti mokinė, skaitantys mokiniai, skaitančio mokinio.

Padalyvis turi laikus. Giminės, skaičiaus ir linksnio formų jis neturi.

Pasitikrink

Parašyk paryškinto žodžio formos pavadinimą.

1. Lukas mėgsta **piešti**. _____
2. Ant stalo gulėjo **perskaityta** knyga. _____
3. **Eidama** namo, Rūta klausėsi muzikos. _____
4. Rūtai **einant** namo, pradėjo lyti. _____

Atsakymai 1. Bendratis 2. Dalyvis 3. Pusdalyvis 4. Padalyvis

Papildomai

Būdinys sustiprina veiksmą (pvz., Milda **bėgte** atbėgo). Tai iš veiksmažodžio padarytas prieveiksmis.

Šaltinis · Visuotinė lietuvių enciklopedija · Dalyvis · Pusdalyvis · Padalyvis · Būdinys